

2024. 11. heti tét hírek

2024.03.08. Kínai tudósok megfejtették a fürtös rizs (cluster-spikelet rice) kialakulásának genetikai alapját, amely közel egy évszázada érdekli az agrártudományt. Több évnyi tanulmányozás után végül felfedezték annak mechanizmusát, hogy a növényi hormon, a brassinoszteroidok (BRs) hogyan szabályozzák a rizsben lévő szemek számát. A tanulmányt Tong Hongning, a Kínai Agrártudományi Akadémia Növénytudományi Intézetének kutatója által vezetett kutatócsoport vezette és a Science tudományos folyóiratban jelent meg.

2024.03.08. Kína saját fejlesztésű nagy utasszállító repülőgépe, a China Eastern Airlines által üzemeltetett C919 pénteken kezdte meg működését egy új útvonalon, amely összeköti Sanghajt az északnyugat-kínai Shaanxi tartományban található Xi'an történelmi városával. A C919 2023 májusában teljesítette első kereskedelmi járatát, és azóta rendszeres járatokat üzemeltet Sanghaj és a délnyugat-kínai Szecsuan tartomány fővárosa, Csengdu között. Február 29-ig a China Eastern Airlines C919-es flottája 1,131 kereskedelmi járatot teljesített, több mint 3,272 biztonságos repülési órát gyűjtött össze és több mint 145,000 utast szállított.

2024.03.08. A Kínai Nemzeti Offshore Olajtársaság (CNOOC) egy olyan olajmezőt fedezett fel a Dél-kínai-tengeren, amely eléri a 102 millió tonna olajegyenértéket. A Kaiping South olajmező, amely könnyű nyersolajat tartalmaz, a Dél-kínai-tenger keleti részén található, körülbelül 300 km-re Shenzhentől. Az óceán átlagos mélysége az olajmezőn körülbelül 500 méter, a legmélyebb fúrt lyuk pedig 4.831 méter mély.

2024.03.08. Kínai kutatók a közelmúltban lépéseket tettek a csapadék-előrejelzés javítása érdekében egy újszerű megközelítés alkalmazásával, amely ötvözi a fizikát és a mesterséges intelligenciát (MI). A Geophysical Research Letters folyóiratban megjelent tanulmányt a Kínai Tudományos Akadémia Légekőrfizikai Intézete (IAP) által vezetett kutatócsoport vezette. A tanulmány szerint az MI korszakban a tisztán adatközpontú meteorológiai és éghajlati modellek fokozatosan utolérnek, sőt meghaladják a hagyományos numerikus modelleket. A jelenlegi mélytanulási modellekben azonban továbbra is jelentős kihívások állnak fenn, amelyek akadályozzák az összetett időjárási és éghajlati jelenségek, köztük a csapadék előrejelzési képességeit. A kutatók új megközelítést javasoltak ezeknek a kihívásoknak a kezelésére, amely magában foglalja a fizika, a légköri dinamika és a mély tanulási modellek kombinálását.

2024.03.09. Egy globális kutatócsoport lépéseket tett az időjárás-előrejelzési módszerek gépi tanulással történő finomításában. Az Advances in Atmospheric Sciences folyóiratban megjelent új eredményeket a HIT, a Kínai Tudományos Akadémia (CAS), a németországi Karlsruhei Műszaki Intézet (KIT), a Szingapúri Nemzeti Egyetem, a UK Power Networks, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) és más intézetek kutatói közösen

fejlesztették ki. A tanulmány egy nem keresztező kvantilis regressziós neurális hálózatot (NCQRNN) javasol, amely az együttes NWP előrejelzéseket megbízható kvantilis előrejelzések halmazává kalibrálja keresztezés nélkül.

2024.03.09. Kínai kutatók feltárták a neutrofilek – a fehérvérsejtek egy típusa – tumorelles jellegét és a kapcsolódó molekuláris szabályozó mechanizmust, új betekintést nyújtva a rák diagnosztizálásába és kezelésébe. A felfedezést, amelyet a Kínai Tudományos Akadémia és a Fudan Egyetem Sanghaji Immunitási és Fertőzési Intézetének kutatói tettek, a Cell folyóiratban publikáltak. A kutatók 143, 17 különböző típusú rákban szenvedő beteg egyedi neutrofiljeit elemezték a legmodernebb egysejtes RNS-szekvenálási technológiával. Kimutatták, hogy a neutrofilek legalább 10 magasan specializált és különálló funkcionális állapotot képesek felvenni, amelyek gyulladással, véredényképződéssel és - ami a legizgalmasabb - antigének bemutatásával kapcsolatosak, hogy aktiválják az erős rákgyilkos T-sejteket.

2024.03.12. Kínai agykutatók egy csoportja ihletet merített az űrkutatásból, és valós idejű elemző rendszert tervezett a zebrahal, az orvosbiológiai kutatásokban használt modellállat teljes agyi képződésére, amely az emberben található biológiai folyamatok vagy betegségek utánzására szolgál. Az univerzum titokzatos rádióvillanásainak feldolgozási megközelítését utánozva kifejlesztettek egy speciális chipet, amelyet egy FPGA-val (field programmable gate array) és egy grafikus feldolgozó egységgel (GPU) terveztek akár 500 megabájt / másodperc képfolyamhoz. A Nature Neuroscience folyóiratban közzétett tanulmány szerint az FPGA-GPU rendszer időben képes rögzíteni az ébren lévő lárva zebrahal akár 100.000 neuronjának aktivitását. A kutatók hatékony agy-számítógép interfész stratégiát is bemutatottak a valós idejű rendszer használatával.

2024.03.12. Ahogy a kínai űrállomás az alkalmazási és fejlesztési szakaszba lép, az űrhajósok egyik fő feladata a tudományos kísérletek elvégzése. Ezek közé tartozik a keringési pályán lévő elektroencefalogram (EEG) teszt, amely az emberi agytevékenységet méri az űrben. Wang Bo, a Kínai Űrhajós Kutató és Kiképző Központ kutatója szerint a közelmúltban létrehoztak egy keringési pályán működő EEG tesztplatformot. Biztonságos, megbízható, hordozható és könnyen használható platformként mindenféle EEG-kutatási kísérlet elvégzésére szolgál. A Kínai Űrhajós Kutató és Kiképző Központ kutatói több űrhajós csoporttal együttműködve egy sor szabványos eljárást fejlesztettek ki az EEG-teszteléshez a földi szűrésen és a keringési pályán történő validáláson keresztül. Néhány áttörés már megtörtént. Például a kutatócsoport kifejlesztett egy több dimenziós agyterhelés-osztályozási modellt, amely integrálja a fiziológiai, teljesítmény- és viselkedési adatokat, javítva az osztályozás pontosságát. A csapat további eredményeket ért el az agyi fáradtság, az agyi terhelés és az éberség adatainak modellezésében is.

2024.03.12. A Kínai Nemzeti Offshore Olajtársaság (CNOOC) befejezte egy rekorddöntő mélytengeri köpenyszerkezet építését a déli Kuangtung tartományban. A 338,5 méteres

Haiji-2 kabát, ami egy újonnan kifejlesztett 420 megapascal ultranagy szilárdságú acéllemezen alapul, átlagosan 324 méteres mélységben fog működni és 37.000 tonnát fog nyomni, megdöntve az ázsiai rekordokat a szerkezet magassága, súlya, működési mélysége és építési sebessége tekintetében. A kabátok a tengerfenékre rögzített építmények, amelyek a tengeri olaj- és gáztermelő létesítmények alapjául szolgálnak. A Haiji-2-t várhatóan hamarosan telepítik egy olajmezőre a Gyöngy-folyó torkolatának medencéjében.

2024.03.12. A hainani székhelyű Nemzeti Nanfan Kutatóintézet (Sanya), a CAAS alá tartozó Növénytermesztési Tudományok Intézete és az Alibaba DAMO Akadémiája elindítottak egy intelligens tenyésztési platformot a tenyésztési adatok feldolgozására. A nemrégiben elindított platform olyan kulcsfontosságú funkciókat kínál, mint a csíraplazma erőforrás-információk kezelése, a tenyésztési kísérletek tervezése és szimulációja, a tömeges tenyésztési omika adattárolása, a nagy áteresztőképességű adatelemzés és az intelligens tenyésztési döntéshozatal.

2024.03.12. A Kínai Tudományos Akadémia Repülési Információs Kutatóintézetének kutatói új gépi tanulási modellt fejlesztettek ki az országos öntözővíz-felhasználás (IWU) becslésére adatközpontú keretrendszerben és azt is feltárták, hogy a vízfelhasználás hogyan változhat a jövőben a különböző éghajlati és gazdasági forgatókönyvek alapján. Az öntözött mezőgazdaság a világ termőterületeinek mintegy 20%-át, és az élelmiszertermelés több mint 40%-át teszi ki. Kína ad otthont a világ legnagyobb öntözött mezőgazdasági területeinek, amely az ország szántóföldjeinek több mint a fele. Az új modell számos nagy pontosságú hidrológiai műholdas távérzékelési terméket, meteorológiai mozgatórugót, gazdasági statisztikát és numerikus modellt szimulációt integrált. Több mint 90 százalékos pontosságot mutatott az IWU előrejelzéseiben. A felfedezésről egy cikk jelent meg az Earth's Future folyóiratban.

2024.03.13. Kínai kutatók nanogyógyszert fejlesztettek ki kifejezetten az Alzheimer-kórban szenvedő nők számára. A Tianjin Egyetem Élettudományi Iskolájának és a Tianjin Orvostudományi Egyetem Általános Kórházának kutatócsoportja fejlesztette ki a nanomedicinát, és a csapat munkáját a Nano Today folyóiratban tették közzé. Tanulmányok kimutatták, hogy a nők nagyobb kockázatot jelentenek az Alzheimer-kór kialakulására, mint a férfiak, és az Alzheimer-kór progressziójában is jelentős a nemek közötti különbség, a betegség progressziójának és halálzásának aránya két-háromszor magasabb a nők körében. A kutatások azt mutatták, hogy a menopauza után a nők ösztrogénszintjének jelentős csökkenése lehet az oka annak, hogy jobban kitéttekké válnak az Alzheimer-kór kialakulására. A kutatócsoport kifejlesztett egy többfunkciós nanomedicinát, amely növényi eredetű ösztrogén glicirretinsavat használ a posztmenopauzális női Alzheimer-kór célzott kezelésére. A nanomedicina képes aktiválni a specifikus ösztrogénreceptorok által közvetített neuroprotektív jelátviteli útvonalakat, ezáltal javítva az ösztrogénhiány által érintett kognitív funkciókat. A kutatócsoport most pontosabb nanogyógyszereket vizsgál preklinikai kutatásokhoz.

2024.03.14. Egy Délnyugat-Kínából felbocsátott műholdpár a fellövéskor rendellenességet észlelt. A DRO-A és DRO-B néven ismert műholdakat a Szecsuán tartományban található Xichang műholdindító központból indították. Egy Yuanzheng-1S (Expedition-1S) felső fokozatú repülőgép, amelyet egy Hosszú Menetelés-2C hordozórakétához csatoltak, szállította a két műholdat. A rakéta első és második szakasza normálisan működött, míg a felső fokozat repülés közben rendellenességet észlelt, ami miatt a műholdak nem léptek be pontosan az előre beállított pályára. Az indítóközpont jelezte, hogy vonatkozó ártalmatlanítási munkálatok jelenleg folyamatban vannak.

2024.03.15. Megérkezett a Chang'e-6 holdszonda hordozórakétája a dél-kínai Hainan tartományban található Vencsang Űrindító Központba. A Hosszú Menetelés-5 Y8 hordozójárművet a kilövőhelyen szerelik össze és tesztelik a holdszondával együtt, amelyet már leszállítottak a helyszínre. A Chang'e-6 holdszonda a tervek szerint ez év első felében indul. A szonda a tervek szerint mintákat gyűjt a Hold túlsó oldaláról, amely az első ilyen jellegű küldetés lesz az emberiség történetében. A Kínai Űrügynökség bejelentette, hogy Franciaország, Olaszország és az Európai Űrügynökség / Svédország tudományos műszerei lesznek a Chang'e-6 küldetés leszállóegységének fedélzetén, és egy pakisztáni hasznos teher az orbiteren.

2024.03.15. Kína befejezte az űrállomásán végzett extravehikuláris (járművön kívüli) expozíciós tesztek, a kísérleti berendezéseket és az anyagminták első tételét biztonságosan visszazállították a keringő űrhajóba földi tudósok közreműködésével és egy fedélzeti robotkar segítségével. Ezeket a mintákat visszaküldik a Földre a Shenzhou űrhajó fedélzetén, és átadják a tudósoknak további kutatásra. Az expozíciós kísérleti berendezést 2023. március 8-án bocsátották fel, és egy éve van Föld körüli pályán. A taikonauták 2024 májusában új mintasorozatot telepítenek a kísérleti berendezésbe, és újabb űrexpozíciós tesztek végznek majd el.

2024.03.15. A Tianjin Egyetem Élettudományi Iskolájának kutatói új immunterápiás szert fejlesztettek ki a vastagbélrák kezelésére. Az eredményeikről az ACS Nano tudományos folyóiratban számoltak be. Állatkísérletekben a szer a tumorsejtekbe való sikeres belépéskor fokozhatja a T-sejt effektor funkcióját a tumorsejtek elpusztítására és a vastagbél-daganat növekedésének elnyomására. A szer fokozhatja a tumor immunogenitását és gátolhatja a vastagbél-daganat növekedését, anélkül, hogy jelentős hatással lenne a normál sejtekre.